

Dato 07-04-2018

Sagsbehandler Trine Oksbjerg

Trine.Oksbjerg@stab.rm.dk

Tel. +4521526496

Sagsnr. 1-31-72-52-18

Side 1

Samarbejdsaftale vedr. rygestop

Region Midtjylland og kommunerne i regionen indgår en samarbejdsaftale om en systematisk indsats for at mindske tobaksforbruget.

Samarbejdsaftalen har først virkning for den enkelte kommune og hospital, når den stedlige kommunalbestyrelse og regionsrådet har tiltrådt aftalen.

Sundhedskoordinationsudvalget anbefaler, at regionsrådet og de 19 kommunalbestyrelser i Midtjylland tiltræder aftalen således, at alle hospitaler og kommuner 1. januar 2019 har igangsat implementering af aftalen og at aftalen er implementeret med udgangen af 1. kvartal 2019.

Baggrund

Ryging hører til blandt de forebyggelige risikofaktorer, som har størst betydning for folkesundheden, og undersøgelser viser, at der er store sundhedsmæssige gevinster såvel som besparelser for kommunen ved kommunale rygestopforløb (VIVE 2018).

Befolkningsundersøgelsen *Hvordan har du det? 2017* viser, at 16 % af alle borgere i Region Midtjylland ryger dagligt, og at 70 % af dagligrygerne har et ønske om at stoppe med at ryge. Blandt de rygere, der ønsker at stoppe med at ryge, ønsker 54 % af storrygerne (> 15 cigaretter dagligt) og 36 % af moderatrygerne (<15 cigaretter dagligt) at få hjælp til deres rygestop¹. Der er således potentielt meget at vinde ved at forstærke rygestopindsatsen. Dette bakkes op af satspuljeprojektet "Forstærket indsats over for storrygere i Vestklyngen", som har medført en ottedobling af deltagere på kommunernes rygestopkurser og som har vist, at 44 % af deltagerne, der gennemfører rygestopkurset er røgfri seks måneder efter kursets afslutning.

¹ Larsen FB, Pedersen MH, Lasgaard M, Sørensen JB, Christiansen J, Lundberg A, Pedersen SE, Friis K. *Hvordan har du det? 2017 – Sundhedsprofil for region og Kommuner (Bind 1)*. Aarhus: Defactum, Region Midtjylland 2018.

Kommunerne har jf. Sundhedslovens §119, stk. 2 ansvaret for den borgerrettede forebyggende og sundhedsfremmende indsats, herunder rygestopindsatsen. For at understøtte kommunens arbejde, blev det med Sundhedsaftalen 2015-2018 aftalt at styrke den systematiske indsats for at mindske tobaksforbruget. Det er aftalt, at hospitaler skal henvise borgere til kommunale rygestoptilbud, at alle borgere, der ryger, skal tilbydes henvisning til rygestoptilbud samt at frontpersonalet på hospitalerne skal styrkes i at have opmærksomhed på rygevaner.

Det er aftalt, at kommuner og hospitaler i aftaleperioden udvikler en systematisk indsats, der øger rekrutteringen af rygere til rygestopindsatserne og sikrer at alle rygere får rådgivning om rygestop og relevant henvisning til rygestopforløb. Nærværende samarbejdsaftale følger op på dette.

Formål

Samarbejdsaftalen vedr. rygestop skal sikre at alle rygere, som har kontakt til et hospital i Region Midtjylland og som har et ønske om at deltage i et rygestopforløb, henvises til rygestopforløb i kommunerne i forbindelse med kontakt til et hospital i Region Midtjylland.

Mål

Målet for samarbejdsaftalen er tilsvarende de mål, der var i storrygerprojektet i Vestklyngen:

- At der henvises 150 borgere til kommunale rygestopforløb pr. kvartal pr. klynge, svarende til 750 borgere pr. kvartal i Region Midtjylland.
- At 65 % af deltagerne i de kommunale rygestopforløb gennemfører forløbet.
- At 60 % af deltagerne er røgfri ved afslutning af forløbet.
- At 40 % af deltagerne er røgfri seks måneder efter indsatsen.

Om indsatsen

Vestklyngen har fra 2015-2017 haft et satspuljeprojekt "Forstærket indsats overfor storrygere i Vestklyngen". Projektet har resulteret i en stor stigning i antallet af deltagere i de kommunale rygestopforløb og 44 % af deltagerne er røgfri et halvt år efter rygestoppet.

Nærværende samarbejdsaftale tager derfor udgangspunkt i de gode resultater projektet i Vestklyngen.

Indsatsen har tre kerneelementer:

1. En systematisk indsats på hospitalerne i forhold til at henvise patienter elektronisk til kommunale rygestopforløb.
2. Kommunerne kontakter borgeren inden for én uge efter henvisningen er modtaget, med henblik på at opsætte en uforpligtende, afklarende samtale.

3. Kommunerne tilbyder gratis substitution (rygestopmedicin) til udvalgte grupper.

Konceptet tager udgangspunkt i Very Brief Advice-metoden (VBA-metoden), hvor alle patienter bliver spurgt til rygevaner. Såfremt patienten ryger, rådgiver sundhedspersonalet om, at den mest effektive rygestopmetode er en kombination af professionel rådgivning og rygestopmedicin. Såfremt patienten ønsker det, henviser sundhedspersonalet til det kommunale rygestopforløb. Det kommunale sundhedscenter kontakter herefter patienten inden for syv dage. Patienten bliver tilbudt en uforpligtende, afklarende samtale med en kommunal rygestoprådgiver. På baggrund af den afklarende samtale visiteres patienten til et relevant og individuelt tilpasset rygestopforløb. Såfremt patienten opfylder konkrete krav, der fastlægges lokalt, tilbydes vedkommende gratis rygestopmedicin i periode, der ligeledes fastlægges lokalt.

Målgruppe:

Alle voksne (+18 år), der har kontakt til et hospital i Region Midtjylland samt pårørende til personer, som har kontakt til et hospital i Region Midtjylland.

Monitorering

Indsatsen monitoreres således at der kan følges op på følgende elementer i indsatsen:

- Antal elektroniske henvisninger fra de enkelte hospitalsafdelinger (det afklares pt, om det er muligt kan trække data herpå. I Vestklyngeprojektet er henvisningerne registreret manuelt).
- Deltagere på kommunale rygestopforløb (data fra rygestopbasen).
- Andel af deltagere, der gennemfører rygestopforløbet (data fra rygestopbasen).
- Andel af deltagere, der gennemfører rygestopforløbet, som er røgfri efter end forløb (data fra rygestopbasen).
- Andel af deltagere, der gennemfører rygestopforløbet, som er røgfri seks måneder efter endt forløb (data fra rygestopbasen)
- Socioøkonomiske karakteristika for deltagere på rygestopforløb (data fra rygestopbasen).
- Socioøkonomiske karakteristika for deltagere der har gennemført rygestopforløb (data fra rygestopbasen).
- Socioøkonomiske karakteristika for deltagere, der hhv. lykkedes og ikke lykkedes med deres rygestop (data fra rygestopbasen).

Der vil i 2019 blive fulgt op på ovenstående parametre kvartalsvist, således at første monitorering finder sted pr. 31. marts 2019. i 2020

vil der blive fulgt op halvårligt hvorefter det vurderes, hvorvidt der fortsat skal følges op på indsatsen.

Evaluering

På baggrund af den ovenstående monitorering evalueres samarbejdsaftalen primo 2020 med henblik på evt. tilretninger af aftalen.

Bilag 1

Notat: Kommunale omkostninger ved spredning af en forstærket indsats for storrygere

Med afsæt i de gode erfaringer fra Vestklyngens projekt "Forstærket indsats over for storrygere i Vestklyngen" besluttede Sundhedskoordinationsudvalget (SKU) på møde 4. april 2018, at der skal udarbejdes et udkast til en fælles samarbejdsaftale for området, der dækker hele Region Midtjylland. I forbindelse med beslutningen blev der bedt om en analyse af de økonomiske omkostninger for kommunerne ved indsatsen.

I Vestklyngen er følgende tre elementer vigtige i konceptet: 1) en systematisk indsats på hospitalet ift. at henvise patienter til kommunale rygestoptilbud, 2) at kommunerne efterfølgende kontakter patienterne inden for en uge med henblik på at aftale en uforpligtende, afklarende samtale og 3) at kommunerne tilbyder gratis substitution (rygestopmedicin) til udvalgte grupper. Andre kommuner i regionen har eller agter at iværksætte lignende tilbud, men der kan være nogen forskel kommunerne imellem ift. indhold og varighed af forløb samt hvilke målgrupper, der indgår i den enkelte kommunes indsats. Hertil kommer, at der ikke er ensartethed i forhold til fastsættelse af timepriser på tværs af kommunerne. Det er derfor vanskeligt at anslår et specifikt omkostningsniveau i kommunerne ved indførelsen af storrygerindsatsen.

I nedenstående afsnit er oplistet nogle eksempler på, hvordan kommunerne har arbejdet med storryger indsatsen indtil videre.

Beregningen af et rygestopforløb

Med udgangspunkt i viden fra Vestklynge projektet og øvrige kommuner, der har arbejdet med storrygerindsats opstilles herunder en tentativ beregning af, hvad ét gennemsnitligt rygestopforløb for en storryger koster på tværs af de midtjyske kommuner.

Rygestopmedicin til 4 uger	750,00 kr.
Rådgivningsforløb (gennemsnitligt 4,5 timer á 350 kr. + 80 kr. til halvårlig opfølgning)	1.655,00 kr.
Individuel støtte (gennemsnitligt 2 timer á 350 kr.)	700,00 kr.
Administrative opgaver (45 min á 350 kr.)	262,50 kr.
Omkostning i alt pr. rygestopforløb	3.367,50 kr.

Beregningen er alene udtryk for et bud på, hvad ét rygestopforløb for en storryger vil koste. Der er således ikke indregnet udgifter til f.eks. kompetenceløft til personale ift. VBA-metode (henvisningsmetoden Very Brief Advice) og tid til koordinering mellem hospital og kommunerne og intern koordinering imellem de kommunale forvaltninger. De 350 kr. pr. time er udtryk for en "fremmødetimepris", hvor der er taget højde ferie, sygdom, mødeaktivitet, efteruddannelse og øvrige administrative opgaver.

Af samarbejdsaftalen fremgår det, at målet er, at 750 borgere pr. kvartal (på årsbasis 3000 borgere) i Region Midtjylland henvises til den forstærkede indsats for storrygere i kommunerne. Med afsæt i prisen for ét rygestopforløb på **3.367,50 kr. vil omkostningen for de 3000 borgere være på 10.102.500 kr.** fordelt forholdsvist imellem de 19 kommuner.

Nogle eksempler på kommunale omkostninger til storrygerindsatsen

I Holstebro Kommune har man opstillet tre scenarier for rygestop indsatsen. Scenarie 2 beskriver en indsats på storryger projektniveau. Her ydes en indsats med rygestoprådgivning kombineret med rygestopmedicin til storrygere, med et mål om gennemsnitligt 3 ugers ventetid. Rygestoprådgivningen gives forsat til andre daglige rygere, men hvor den gratis rygestopmedicin ikke indgår i tilbuddet. Ca. 600 borgere, svarende til ca. 10% af rygerne i Holstebro Kommune, vil årligt kunne få et rygestoptilbud. Scenarie 2 er i 2018 vurderet til et ressourcetræk på 1.065.000 kr. Dette skal ses i forhold til "basisindholdet" i et scenarie 1, hvor forventningen er, at der skulle afsættes 259.000 kr. De 1.065.000 kr. vurderes i øvrigt til at være 820.000 kr. for lidt i forhold til det reelle finansieringsbehov.

I Herning Kommune har man som i Holstebro opstillede forskellige scenarier omkring rygestop indsatsen. Af de fire scenarier man har opstillet i Herning Kommune har man politisk besluttet at iværksætte et scenarie, hvor rygestopsrådgivning kombineres med fire ugers gratis rygestopsmedicin og en ekstra rekrutteringsindsats. Baseret på erfaring fra storrygerprojektet forventes, at 400 storrygere ønsker hjælp årligt, hvoraf størstedelen får gratis rygestopmedicin i fire uger. Det forventes, at 264 borgere stopper med at ryge ved hjælp af indsatsen. Omkostningen til gennemførelse af dette scenarie vurderes i 2018 til at være 870.000 kr.

I Skanderborg Kommune arbejder man med fremme af røgfrihed under visionen "Røgfrit Skanderborg 2025". En særlig indsats sker over for storrygere, som tilbydes gratis nikotinerstatning i op til 6 uger. Rygestopforløbet i Skanderborg Kommune er på mange måde

sammenlignelig med den storrygerindsats, som blev gennemført i projektet i Vestklyngen.

I 2017 blev der afholdt 381 rygestopforløb i Skanderborg Kommune. Heraf var 351 storrygere med et dagligt forbrug på over 15 cigaretter om dagen. Skanderborg Kommunes samlede omkostninger pr. rygestopforløb vurderes til at være et sted mellem 4.000 – 5.000 kr.